

Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

Bratislava 31. októbra 2018
Číslo: 4025-2018-KPSR

Vážený pán predseda,

podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon zo 16. októbra 2018, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Vzhľadom na obsah pripomienok k vrátenému zákonu uvedených v rozhodnutí, moja účasť na schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky nie je nevyhnutná. Dovoľujem si Vás, vážený pán predseda, požiadať o doručenie môjho rozhodnutia všetkým poslancom a o prerokovanie vráteného zákona v Národnej rade Slovenskej republiky bez mojej účasti.

Vrátenie zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky odôvodní Stanislav Gaňa, riaditeľ odboru legislatívy a milostí Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky.

S pozdravom

Vážený pán
Andrej Danko
predseda Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 31-10-2018		
Číslo spisu: PREDJ-566/2018		
Lísty: 1-	Prílohy: 1/6	
RZ	ZH	LU

Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

Číslo: 4025-2018-KPSR

ROZHODNUTIE
prezidenta Slovenskej republiky

o vrátení zákona zo 16. októbra 2018, ktorým sa mení a dopĺňa zákon
č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších
predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

Predkladá:
Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Andrej Kiska', written in a cursive style.

Bratislava 31. októbra 2018

Pripomínam, že schválený zákon nebol predmetom štandardného pripomienkového konania, ktoré je dôležitou súčasťou verejnej diskusie. Spoločenská diskusia o návrhoch, akýmkoľvek smerom sa uberie, je pre kvalitu demokracie prínosom. Je žiaduce, aby boli adresáti právnych noriem s ich obsahom a dôsledkami vopred oboznámení, mohli zákonodarcu varovať pred nezamýšľanými vplyvmi a mali dostatočný priestor sa na zmeny prakticky pripraviť.

Diskusie o vecnej podstate zmien, ich vplyvoch, možnosť vyjadriť sa a vypočúť si argumenty viacerých strán sú stavebnými kameňmi parlamentnej demokracie. Je ich potrebné chrániť a kultivovať. Obmedzovať je ich možné len v súlade s princípom proporcionality a len v situáciách, keď pre to existuje významný spoločenský dôvod.

Som presvedčený, že viaceré otázky a problémy fungovania politických strán na Slovensku by mali byť podrobené dôkladnejšej diskusii odbornej verejnosti. Bolo by zároveň žiaduce, keby prípadné zmeny boli výsledkom širšej politickej zhody po dostatočnom vyhodnotení možných rizík v aplikačnej praxi. To sa v prípade schváleného zákona nestalo.

III

V kontexte skúmania vhodnosti a nevyhnutnosti ustanovení schváleného zákona som sa zameril aj na preskúmanie toho, do akej miery prínosy plynúce zo schválených zmien prevyšujú spoločenské náklady takýchto zmien, ku ktorým možno zaradiť najmä obmedzenie niektorých základných práv a slobôd, ako aj možnosť zneužitia schválenej právnej úpravy na iné než určené ciele.

Ustanovenia, ktorých vypustenie navrhujem v časti IV tohto rozhodnutia, vykazujú viaceré znaky nesúladnosti s ústavou. Konkrétne:

— V čl. I schváleného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov, v trinástom bode § 6 ods. 5 písm. a) sa okrem iného dopĺňa úprava názvu strany, resp. jej skratky. Ide o neprimeraný zásah do ústavného práva na slobodu prejavu podľa čl. 26 ods. 1 ústavy bez legitímneho odôvodnenia takéhoto zásahu.

Názov strany obsahujúci „*meno alebo priezvisko osoby, ktorá je štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu alebo členom prípravného orgánu strany*“ žiadnym spôsobom neohrozuje práva a slobody iných, ani bezpečnosť štátu, verejného poriadku, verejného zdravia alebo mravnosť. To sú podľa čl. 26 ods. 4 ústavy jediné dôvody, na základe ktorých je možné zákonom obmedziť slobodu prejavu.

— V čl. I šestnástom bode § 6 ods. 6 schváleného zákona v spojení s čl. I pätnástym bodom § 6 ods. 5 písm. d) schváleného zákona dochádza k určeniu minimálneho počtu členov orgánov strany. Takúto právnu úpravu je možné považovať za neprimeraný zásah do práv členov strany.

Navyše v obmedzení členstva v orgánoch strany výlučne na členov strany nenachádzam racionálne opodstatnenie. A to najmä v prípade členov revízneho orgánu, ktorého cieľom má byť odborný dohľad nad dodržiavaním právnych predpisov a plnením povinností v súlade s platnou právnou úpravou a rozhodnutiami relevantných štátnych či straníckych orgánov.

Som toho názoru, že nie je v záujme dohľadu nad zákonnosťou a dodržiavaním právnych predpisov, aby bol v takýchto orgánoch uprednostnený stranícky princíp pred princípom odbornosti. Za zákonné fungovanie strany nesú zodpovednosť jej členovia, považujem preto za neprimerané, aby boli bezdôvodne limitovaní zákonodarcom v možnosti zabezpečiť čo najlepšie fungovanie svojich straníckych orgánov.

— V čl. I dvadsiatom ôsmom bode § 8a schváleného zákona sa v odseku 2 zavádza povinnosť politickej strany predložiť Štátnej komisii pre voľby a kontrolu financovania politických strán (ďalej len „štátna komisia“) na jej požiadanie evidenciu členov politickej strany. Rozsah osobných údajov o členoch politickej strany ustanovuje § 8a ods. 1. Tieto údaje je politická strana povinná predložiť štátnej komisii na základe jej žiadosti.

Domnievam sa, že tieto ustanovenia sú v rozpore so zásadami ochrany osobných údajov podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), ako aj zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a to najmä vzhľadom na osoby, ktoré sú členmi štátnej komisie a môžu sa teda oboznamovať s osobnými údajmi členov politických strán.

Ako vyplýva z ustanovení § 13 ods. 1 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, členov štátnej volebnej komisie delegujú predovšetkým jednotlivé politické strany, a teda jej členovia sú prepojení na politické strany. Existuje dôvodná obava, že údaje o jednotlivých členoch politickej strany získané na základe ustanovenia § 8a ods. 2, môžu byť zneužitá aj na účely politického boja alebo diskreditácie osôb – členov politickej strany.

— Konštrukcia, ktorú zavádzajú ustanovenia čl. I sedemdesiateho tretieho bodu § 24 ods. 3 schváleného zákona v súvislosti s peňažnými darmi, ktoré sú poukázané strane inak ako prevodom z účtu, je podobná trestu prepadnutia veci v trestnom konaní. V prípade takého postupu podľa schváleného zákona však takému „trestu“ nepredchádza žiadne úradné konanie, či už administratívne alebo súdne. Podľa môjho názoru ide o neprijateľné zasahovanie štátu do majetkových vzťahov bez náležité upraveného právneho postupu, resp. bez zabezpečenia následnej súdnej ochrany takto dotknutých práv a právom chránených záujmov.

Môže nastať situácia, kedy dar nebude možné vrátiť z viacerých objektívnych dôvodov dočasného alebo trvalého charakteru, napríklad ak darca bude dlhodobo pôsobiť alebo pracovať mimo územia Slovenskej republiky, ak darca zomrie a nebude možné v takej krátkej dobe, ako stanovuje schválený zákon, zistiť dedičov a pod. V takýchto prípadoch by prepadnutie peňažného daru v prospech štátneho rozpočtu bolo navyše aj v rozpore s čl. 20 ústavy, ktorý chráni vlastnícke právo.

— ustanovenia čl. I osemdesiateho štvrtého bodu § 30 ods. 11 schváleného zákona zavádzajú mechanizmus pozastavenia vyplácania príspevku na činnosť politickej strane, ktorej počet členov výkonného orgánu strany klesne pod počet členov ustanovený v čl. I šestnástom bode § 6 ods. 6 schváleného zákona. Pritom aj v prípade obnovenia jeho vyplácania po doplnení potrebného počtu členov výkonného orgánu strany nedôjde k spätnému vyplateniu príspevku za obdobie pozastavenia jeho vyplácania.

Zákonodarca vôbec nebral do úvahy možnosť, že určený minimálny počet členov výkonného orgánu politickej strany sa môže znížiť z dôvodov, ktoré nebude možné predvídať, napríklad úmrtie či vzdanie sa funkcie člena výkonného orgánu. V takých prípadoch by politická strana mala mať možnosť, v súlade s jej stanovami, nahradiť chýbajúceho člena výkonného orgánu bez sankcie, ak by tak urobila bez zbytočného odkladu. Takto konštruovaná právna úprava sa javí ako neprímerane prísna a obmedzujúca. Doplnenie výkonného orgánu politickej strany závisí od viacerých okolností, ktoré nie sú vždy ovplyvniteľné, resp. ich realizácia si vyžaduje istý čas.

Problematickým sa javí aj zrejмый nedostatok súdnej ochrany politickej strany proti rozhodnutiu Ministerstva financií Slovenskej republiky o dočasnom pozastavení vyplácania príspevku na činnosť politickej strany. Politickej strane nie je poskytnutý žiadny prostriedok právnej ochrany, najmä v správnom súdnictve, čo je v priamom rozpore s čl. 46 ústavy.

— v čl. III schváleného zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v jedenástom bode § 50 ods. 4 písm. c), dvanástom bode § 50 ods. 7, dvadsiatom druhom bode § 80 ods. 4 písm. b) a dvadsiatom treťom bode § 80 ods. 7 sa zavádza požiadavka minimálneho počtu členov najvyššieho orgánu politickej strany alebo dvojnásobku členov politickej strany oproti počtu kandidátov na kandidátnej listine pre voľby do národnej rady alebo Európskeho parlamentu, pre politické strany, ktoré sa chcú zúčastniť týchto volieb.

Túto podmienku považujem za obmedzenie základného práva garantovaného v čl. 30 a čl. 29 ods. 2 ústavy, podľa ktorého občania majú právo zakladať politické strany a politické hnutia a združovať sa v nich. Ústava v čl. 29 ods. 3 presne vymedzuje aj dôvody, pre ktoré je možné obmedziť právo zakladať politické strany. Týmito dôvodmi sú výlučne bezpečnosť štátu, ochrana verejného poriadku, predchádzanie trestným činom a ochrana práv a slobôd iných.

V spojitosti s určením minimálneho počtu členov politickej strany dôvodová správa uvádza, že „navrhovaná právna úprava taktiež zabráni účasti vo voľbách takým subjektom, ktoré zjavne nemajú dostatočnú občiansku a vnútornú členskú podporu a teda ani reálnu šancu uspieť vo voľbách, pričom nie zriedka sledujú svojou volebnou účasťou primárne iné ciele, ako volebný úspech, a to často práve prospech majetkový alebo marketingový.“ Táto časť dôvodovej správy je v rozpore s objektívnou realitou, keďže vo voľbách uspeli strany a hnutia s nižším počtom členov. Navyše, údajný “nedostatok šance uspieť vo voľbách”, nepatrí k dovoleným dôvodom na obmedzenie ústavného práva zakladať politické strany, združovať sa v nich a kandidovať vo voľbách.

IV

Vzhľadom na výhrady a pripomienky uvedené v častiach II a III navrhujem, aby národná rada pri opätovnom prerokovaní schválila zákon s týmito zmenami:

1. V čl. I trinástom bode § 6 ods. 5 písm. a) sa vypúšťajú slová „názov strany alebo jej skratka nesmie obsahovať meno alebo priezvisko osoby, ktorá je štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu alebo členom prípravného výboru strany.“
2. V čl. I sa vypúšťa pätnásty bod.
Doterajšie body sa primerane prečísľujú.
3. V čl. I doterajšom šestnástom bode sa vypúšťajú odseky 6 až 10.
Odsek 11 sa označuje ako odsek 6.
4. V čl. I doterajšom dvadsiatom ôsmom bode § 8a sa vypúšťa odsek 2 vrátane poznámky pod čiarou k odkazu 6a).
Zrušuje sa označenie odseku 1.
5. V čl. I sa vypúšťa doterajší sedemdesiaty tretí bod a doterajší osemdesiaty štvrtý bod.
Doterajšie body sa primerane prečísľujú.
6. V čl. III sa vypúšťajú jedenásty bod až trinásty bod a dvadsiaty druhý bod až dvadsiaty šiesty bod.
Doterajšie body sa primerane prečísľujú.

Bratislava 31. októbra 2018